

ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНЬО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ЗБІРНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ПРАЦЬ

Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного

**Удосконалення освітньо-виховного процесу
в закладі вищої освіти**

збірник науково-методичних праць

**Запоріжжя
2023**

УДК 821.161.2.09 (062.552)

У45

Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти: збірник науково-методичних праць / Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного. Запоріжжя : ТДАТУ, 2023. Вип. 26. 332 с.

Рекомендовано до друку вченою радою

*Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного
протокол №11 від 30.05.2023 р.*

Редакційна колегія:

Кюрчев С.В., д.т.н., професор, ректор ТДАТУ (головний редактор); Ломейко О.П., к.т.н., доцент, перший проректор (заступник головного редактора); Шарова Т.М., д.філол.н., професор, начальник ННЦ; Панченко А.І., д.т.н., професор, проректор з наукової роботи; Галько С.В., к.т.н., доцент, в.о. декана факультету енергетики та комп'ютерних технологій, Колокольчикова І.В., д.е.н., професор, в.о. декана факультету економіки та бізнесу; Іванова І.Є., к.с.-г.н., доцент, декан факультету агротехнологій та екології; Кувачов В.П., д.т.н., професор, в.о. декана механіко-технологічного факультету; Шокарев О.М., в.о. керівника ННІ ЗУП, кандидат технічних наук, доцент; Землянська А.В., к.філол.н., доцент кафедри суспільно-гуманітарних наук.

У збірнику подано матеріали науково-методичної конференції ТДАТУ «Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти» (29 травня 2023 р., м. Запоріжжя).

Публікації присвячені питанням розвитку вищої освіти в умовах дистанційного навчання, використання інноваційних технологій в освітньому процесі, впровадження результатів наукових досліджень з пріоритетних напрямів у фахову підготовку здобувачів освіти технічних спеціальностей, провідним тенденціям суспільно-гуманітарної освіти.

Збірник буде корисним науково-педагогічним працівникам, учителям-практикам, аспірантам та здобувачам вищої освіти.

Статті опубліковано мовою оригіналу

Адреса редакції: 72312, ТДАТУ, пр-т Соборний, 226,

м. Запоріжжя, Запорізька обл.

e-mail: nnc@tsatu.edu.ua

Навчально-науковий центр університету

© Автори публікацій, 2023

© Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, 2023

ЗМІСТ

Антонова Г.В. <i>Дистанційне навчання: можливості та реальний досвід</i>	7
Болтянський Б.В., Болтянська Л.О. <i>Особливості використання ІТ-технологій в умовах дистанційного навчання</i>	13
Верхоланцева В.О., Паляничка Н.О., Фучаджи Н.О., Червоткіна О.О. <i>Міжнародна діяльність ТДАТУ в умовах воєнного стану</i>	21
Вершков О.О., Антонова Г.В. <i>Психологічна модель, що оперує формальними позначеннями емоційних станів</i>	26
Вершков О.О., Мацулевич О.Є., Тетервак І.Р. <i>Програмна реалізація процесу моделювання функціональних поверхонь двигунів внутрішнього згоряння при виконанні лабораторних робіт з дисципліни «Інформаційні технології у виробництві»</i>	31
Гулевський В.Б., Постол Ю.О., Ковальов О.О. <i>Використання інформаційних технологій як ефективного засобу вивчення дисципліни «Основи проєктування систем електрифікації»</i>	37
Дашивець Г.І., В'юник О.В. <i>Застосування сітьового моделювання виробничих процесів в інженерних дисциплінах</i>	47
Дереза О.О., Дереза С.В. <i>Особливості підготовки фахівців технічних спеціальностей</i>	56
Єременко Л.В., Ісакова О.І., Шлеїна Л.І., Зімонова О.В. <i>Аналіз підходів до розуміння конфліктності як якості особистості в соціальній психології</i> ...	63
Журавель Д.П., Бондар А.М. <i>Інноваційні технології профорієнтаційної роботи для здобувачів освіти технічних спеціальностей</i>	74
Землянський А.М., Землянська А.В. <i>Значення дисципліни «Політологія» для формування політичної культури майбутніх фахівців</i>	80
Зімонова О.В., Шлеїна Л.І., Ісакова О.І., Єременко Л.В. <i>Щодо формування комунікативної культури здобувачів вищої освіти</i>	89
Зінов'єва О.Г. <i>Організація самостійної роботи студентів на базі використання інформаційних технологій</i>	97

Ісакова О.І., Шлєіна Л.І., Єременко Л.В., Зімонова О.В. <i>Філософський аспект розвитку вищої освіти</i>	103
Ковальов О.О., Самойчук К.О., Фучаджи Н.О., Гулевський В.Б. <i>Формування навичок науковця при викладанні дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності»</i>	112
Козлова Л.В., Малюк Т.В. <i>Методичні підходи до проведення навчальної практики в дистанційному режимі</i>	120
Колесніков М.О., Покопцева Л.А., Пащенко Ю.П. <i>Неформальна освіта – крок до кар'єрного зростання</i>	128
Кривонос І.А. <i>Імплементация інтерактивних методів у процес вивчення іноземної мови дистанційно студентами спеціальності «Готельно-ресторанна справа»</i>	140
Ломейко О.П., Самойчук К.О. <i>Динаміка контингенту здобувачів ТДАТУ в 2022-2023 навчальному році</i>	149
Мацулевич О.Є., Антонова Г.В. <i>Автоматизація робочого місця інженера-механіка</i>	160
Мацулевич О.Є., Дереза О.О., Тетервак І.Р. <i>Використання САD-системи UNIGRAPHICS для технологічної підготовки виробництва корпусних деталей</i>	166
Михайленко О.Ю., Чаплінський А.П. <i>Колористичне рішення учбових приміщень з урахуванням норм ергономіки</i>	176
Паляничка Н.О., Верхованцева В.О., Фучаджи Н.О., Червоткіна О.О. <i>Особливості викладання технічних дисциплін при дистанційному навчанні у період воєнного стану</i>	183
Панченко А.І., Волошина А.А., Мельник О.В., Волошин А.А. <i>Шляхи удосконалення дистанційного навчання при викладанні технічних дисциплін у вищій школі</i>	188

Покопцева Л.А., Колесніков М.О. <i>Розвиток особистості фахівця з агрономії під час навчання у вищій школі.....</i>	200
Попова І.О. <i>Формування soft skills у здобувачів вищої освіти енергетичного напрямку в процесі вивчення теоретичних основ електротехніки.....</i>	206
Попова І.О., Квітка С.О., Чаусов С.В. <i>Особливості організації освітнього процесу здобувачів-енергетиків із вивчення обов'язкових дисциплін в умовах воєнного стану.....</i>	216
Сабо А.Г. <i>До дискусії щодо доцільності застосування презентацій у навчальному процесі.....</i>	224
Самойчук К.О. <i>Методика написання наукової статті здобувачами вищої освіти технічних спеціальностей в умовах військового стану.....</i>	231
Сахно Л.А. <i>Кейс-технології у викладанні обліково-аналітичних дисциплін.....</i>	241
Скляр О.Г., Скляр Р.В. <i>Використання в освітньому процесі інтерактивних методів навчання.....</i>	250
Тараненко Г.Г. <i>Педагогічний дизайн як актуальна тенденція підвищення якості освіти.....</i>	259
Червоткіна О.О., Верхованцева В.О., Паляничка Н.О. <i>Основні тенденції розвитку професійної освіти в Україні і за кордоном.....</i>	265
Червоткіна О.О., Ковальов О.О., Фучаджи Н.О., Матвіїшин П.В. <i>Навчання під час війни в Україні.....</i>	273
Шаров С.В. <i>Методичні підходи до викладання технології проектування та адміністрування баз даних.....</i>	281
Шарова Т.М. <i>Навчальний процес релокованого закладу вищої освіти в умовах воєнного стану.....</i>	288
Шарова Т.М., Землянська А.В. <i>Використання Освітнього порталу в дистанційному навчанні: недоліки й переваги.....</i>	297

Шлеїна Л.І. <i>Академічна доброчесність як невід'ємна складова сучасної вищої освіти</i>	304
Шлеїна Л.І., Ісакова О.І., Єременко Л.В., Зімонова О.В. <i>Інформаційні технології та їх застосування у процесі викладання суспільно-гуманітарних дисциплін</i>	312
Kryvonos I. <i>The improvement of listening skills of future Hotel and Restaurant business specialists during the learning of the discipline «English for specific purposes»</i>	318
Lubko D. <i>Improving students' educational practice using interactive technologies on the Arduino platform</i>	326

Kryvonos I., Senior Lecturer

Dmytro Motorny Tavria State Agrotechnological University

**THE IMPROVEMENT OF LISTENING SKILLS OF FUTURE
HOTEL AND RESTAURANT BUSINESS SPECIALISTS DURING THE
LEARNING OF THE DISCIPLINE «ENGLISH FOR SPECIFIC
PURPOSES»**

***Summary.** The importance of listening skills as the main component of students' general speaking competence were discovered in the article. English teachers teach the aspects of it during education through the formation of professionally oriented language competence in future specialists of the hotel and restaurant business. The educational value of developing the ability to perceive speech by ear has a positive effect on the development of auditory memory, which is important for learning a foreign language. Improving listening skills is necessary for a successful well-trained manager who has good listening skills in addition to the ability to generate new ideas that can be successfully implemented.*

***Key words:** listening skills, oral speech, the hospitality business, the good hospitality manager.*

One of the most promising sectors of Ukraine's economy, as well as many countries around the world, in terms of growth is tourism, in particular hotel and restaurant business. Its effective development, improving the quality of services, entering the international market necessitates the need for qualified specialists with the appropriate level of proficiency in the language of international communication and it is in English. Since their performance of their roles and professional responsibilities focuses mainly on oral communication with clients and colleagues, the formation of professionally oriented English lexical competence in speaking in future hotel and restaurant professionals becomes a priority for their foreign language training in a Higher education institution.

Formulation of the problem. A specialist with foreign language knowledge is in a great demand in the labor market, so the ability to hear a foreign language is an important professional skill. This skill is extremely relevant, because with the acceleration of scientific and technological progress,

the transition to the information society, in which the perception and understanding of oral speech is one of the means of obtaining information while listening to news, watching educational and entertainment programs in foreign languages, feature and documentary films, as well as during conferences, round tables, which is extremely important at a time when the possession of the necessary information becomes an important tool in any field of human activity. It is Ukraine's integration into the international educational space and huge opportunities to study abroad, work abroad during vacations, the need to pass an exam for foreign language proficiency, employment, when professional knowledge of a foreign language is necessary, determine the importance of foreign language proficiency as a means of communication.

Analysis of recent studies. The problem of developing listening skills is the focus of many modern researchers. In particular, this issue is considered in the works of such scientists and methodologists as Aleksieieva, I., Bochkarova, O., Likhobabina B., Malinovskaia Zh., Nikitina Yu., Tsvetkova Z., Zadorozhna I. and others.

Forming the goals of the article. When we teach students to understand speech it is one of the most important learning tasks. To improve this ability and to develop it in fluent level is a justification for writing this article.

Listening is the ability to receive and accurately interpret messages in the process of communication in English. The improvement of listening skills depends on the level of development of the phonological competence of students, which includes not only the correction of the pronunciation of the sounds of the English language, but also the formation of listening skills, the correct use of their speech organs to reproduce sounds and intonation.

To achieve this goal, the following tasks have been set: to discover the listening skills as the main component of students' general speaking competence and to learn the aspects of it during education through the formation of professionally oriented language competence in future specialists of the hotel and restaurant business.

Main part. Knowledge and fluency in English helps communication between people from different countries while traveling or work abroad. English – it is a common language that is known by most people in the world. Thanks to possession in an international language, any person can avoid the language barrier during communication with a person from a foreign country, because effective communication unites better people.

The educational discipline «Foreign language for specific purposes» at the university is one of the links of professional education, which ensures the

formation of students' adaptation to professional activities. The discipline is included in the mandatory component of the educational and professional program and curriculum for the specialty «Hotel and restaurant business». The choice of language is made taking into account the needs of students. The priority foreign language at the university is English, to a lesser extent German and French.

One of the most important skills when learning any language is listening, thanks to which we learn to perceive a foreign language by ear. It is almost immediately clear to the teacher which of the students is listening to something in English outside the classroom. Such students usually understand instructions faster, use more colloquial expressions, and their pronunciation is closer to that of native speakers. Unlike grammar, vocabulary, or even writing skills, listening skills cannot be learned or improved overnight. Rather, it is a matter of constant training that ensures gradual progress. Not to mention that the development of listening requires a lot of effort and careful selection of material.

As one of the types of speech activity, listening is closely related to other types. First of all, this concerns speaking, this cannot be learned without listening. The inverse relationship can be established with the same reason. After all, «speaking» and «listening» are two sides of the same phenomenon, which is called «oral speech».

Listening, along with speaking, provides the ability to communicate in a foreign language. Since verbal communication is a two-way process, underestimating listening, that is, listening perception and understanding of speech can have an extremely negative effect on the language training of students. The complaints of students that they sometimes do not understand the questions addressed to them is confirmed by the fact that understanding of speech in a foreign language must be specially taught. Listening skills are formed only in the process of speech listening. At the same time, there is a need for the ability to understand speech of different tempo, different intonation design and different levels of accuracy.

Listening is a component of any modern method of teaching a foreign language. Listening is the first step to verbal communication.

Teaching students to understand speech is one of the most important learning tasks. It is almost impossible to develop only one language or speech skill during lesson. Working with audio texts, we practice lexical, grammatical and phonetic skills.

Mastering listening makes it possible to implement educational and developmental goals. It allows students to listen carefully to the speech that is heard, to form the ability to predict the meaning of speech and thus cultivate a culture of listening not only in a foreign language but also in the native language.

The educational value of developing the ability to perceive speech by ear has a positive effect on the development of auditory memory, which is important for learning a foreign language. Listening is one of the most difficult types of speech activity. It is characterized by one-time detection, so it is important to learn to perceive the text from the first time, because in real communication repetitions are excluded. It should be understood that the speaker's speech cannot change, it is impossible to adapt to his level of understanding. Everyone has their own style of communication, sometimes very scientific, sometimes extremely emotional, and full of various figurative expressions that are not always clear [1].

Being a good hospitality manager means being able to identify the needs of customers and staff. This often comes down to being a good listener. A good listener pays attention when people talk and doesn't assimilate the information with pre-conceived notions. A good listener is able to separate the important information from the rest of what is said and use that information to improve service. In other words, good listening skills can be considered both a motivational and customer service tool [2].

These are major goals that require a well-trained manager who has the right listening skills in addition to the ability to generate new ideas that can be successfully implemented. Good listening skills involve much more than just hearing what people are saying. As a restaurant, hotel or even cosmetology manager, he has to be able to read between the lines and determine what services or problems he needs to address. People often express ideas or concerns indirectly and it is up to the manager to properly interpret what is being said. The hospitality industry is extremely competitive and that makes customer satisfaction a top priority. But a good manager also learns to listen to his or her staff. A commercial cook, patisserie or gourmet chef, or a hotel manager must develop a team of people that work well together. The staff must have the same vision and the same commitment to customer service as the manager. Being able to listen to staff needs also is imperative in order to be a good manager.

The valuable ideas that can motivate our students to learn listening are highlighted in the article too [2]. The hospitality business is fast-paced and

demanding. The more the staff works like a team, the smoother the operation. Managers are responsible for coordinating the efforts of a diverse group of people. But staff also will have great ideas about how to improve operations and how to add or improve services to improve customer satisfaction. A sign of a good manager is one who is able to listen to the ideas and then make decisions as to their use in a way that motivates and does not discourage staff. Hospitality management is all about creating customer satisfaction in a highly competitive and fast-paced environment by motivating employees to provide great service. That's why listening skills are needed in hospitality management [3].

Learn to communicate effectively with the staff is also the main goal for the university teachers. The future specialists need to communicate their expectations and make sure each member of their team understands their role. It is also important to be able to listen and ask for feedback [4].

Society and the labor market in the service sector need specialists with well-formed not only communicative competence, but also with the ability for competent internal or external professional communication, i.e., they have developed professional and communicative competence.

Many of the managers offer to be tested and (or) interviewed when applying for a job, because a hotel or restaurant employee must not only be neat, diligent, organized, but also be able to establish professional contact with people, have certain professional communication skills.

The most difficult task is to understand a native English speaker. To solve this problem, it is necessary to pay attention to phonetic phenomena typical of colloquial English: positional length of vowels; strong and weak forms; reduction.

Language begins with hearing. There are the examples of some strategies aimed at understanding English speech. *Phonetic strategies* – the student should listen carefully and pronounce words and sentences aloud. It must be remembered that words that are pronounced the same may have different spellings and meanings (meet and meat, through and threw, see and sea).

Phonological strategies – it is important for the student to pronounce words clearly and avoid phonological errors that distort the meaning of the utterance. (Are you walking here? / Are you working here?) [5].

Students need to listen and imitate individual sounds, pay attention to the pauses and intonation of the speaker, practice «active listening», and the ability to perceive and remember the details of information.

The listening education system includes three levels: elementary, advanced and communicative. Depending on the goals of the stages, exercises

and tasks are determined to form the skills and abilities of listening to authentic material.

Any system of exercises, including a system of exercises in listening, is a combination of certain elements, parts. The components of the exercise system are groups, types and types of exercises used in accordance with the sequence of skills and abilities formation [6].

It should also be noted the natural process of combining the goal of working on auditory skills with another goal and, above all, with teaching speaking. If the purpose of the lesson is to teach listening as an independent type of speech activity, then, first of all, students should be taught dialogue and monologue speech [7]. But more dialogues, since the main task of the teacher is to teach the student to communicate in a foreign language.

Listening in the structure of the lesson can occur at the beginning, in the central part, and at the final stage. The place of listening in the structure of the lesson will, first of all, depend on the goal that the teacher has set for himself and for the students.

Conclusions. Summing up, it should be noted that in order to form listening skills, it is necessary to use authentic material in the classroom that corresponds to the level of students' language proficiency, relevant to the topics studied and vocabulary. The reception of audio-visualization allows understanding the content of authentic audiovisual materials. For example, in English lessons via ZOOM-conferences, the teacher selects several targeted tasks for listening, which help to get some practice in mastering the skill of learning English.

Teaching English in the field of professional communication is conducted in 1-4 courses and ends with a final test and an exam. Training of students in English is conducted on the basis of foreign authentic educational complexes [8; 9].

The publications pursue the goal of the interconnected development of receptive and productive types of speech activity in English in professionally oriented situations.

The work of English language teachers with students of these areas according to these manuals [8; 9] is focused on the formation of communicative competencies for solving professional problems. Namely, to effectively communicate with foreign partners and tourists: organize a meeting and accommodation of English-speaking tourists in hotels, make active tours in English for foreign tourists, master the techniques of paperwork and business correspondence, compose information booklets, provide information about

transportation, services, accessible service in a tourist destination, to have sufficient language material when placing guests in hotels and restaurants. At each lesson, students are involved in the discussion of the concept of hotel business, catering services and customer service, etc.

The business game is a key way to identify and control the formation of communicative competencies in solving professional problems by students studying in the areas of «Restaurant and hotel business».

Literature

1. Lev-Ari S. Comprehending non-native speakers: theory and evidence for adjustment in manner of processing. *Frontiers in Psychology*: сайт. 2015. URL: <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2014.01546/full> (дата звернення: 28.04.2023)

2. Why Listening Skills Are Needed In Hospitality Management. *Hcareers*: сайт. 2010. URL: <https://www.hcareers.com/article/career-advice/why-listening-skills-are-needed-in-hospitality-management> (дата звернення: 20.04.2023)

3. Bharati S. 5 Ways to Improve Service Delivery in Your Organization *Replicon*: сайт. 2022. URL: <https://www.replicon.com/blog/5-ways-improve-service-delivery-organization/> (дата звернення: 28.04.2023).

4. Kharasch I. The Secrets to Successful Catering Manager. *MRM*: сайт. 2023. URL: <https://modernrestaurantmanagement.com/> (дата звернення: 28.04.2023)

5. Wilson J.J. How to Teach Listening. Pearson Education Limited, 2008. 192 p.

6. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.]. К. : Центр учбової літератури, 2009. 472 с.

7. Тарнопольський О.Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти: навч. посіб. К. : Фірма «ІНКОС», 2006. 248 с.

8. Stott T., Revell R. Highly Recommended (1): Student's book (Pre-Intermediate). Oxford : Oxford University Press, 2004. 112 p.

9. Stott T., Pohl A. Highly Recommended (2): Student's book (Intermediate). Oxford : Oxford University Press, 2014. 113 p.

Кривонос І.А. Удосконалення навичок аудіювання майбутніх фахівців «Готельно-ресторанної справи» під час вивчення дисципліни «Англійська мова за професійним спрямуванням»

***Анотація.** В статті розглянуте аудіювання як здатність сприймати та точно інтерпретувати повідомлення в процесі спілкування англійською мовою. Удосконалення навичок аудіювання залежить від рівня розвитку фонологічної компетенції студентів, яка включає не тільки корекцію вимови звуків англійської мови, але й формування навичок аудіювання, правильного використання своїх органів мовлення. Відтворювати звуки та інтонацію. Це головні цілі, які вимагають добре підготовленого менеджера, який володіє належними навичками слухання на додаток до здатності генерувати нові ідеї, які можна успішно реалізувати. Гарні навички слухання передбачають набагато більше, ніж просто чути те, що люди говорять.*

***Ключові слова:** навички аудіювання, усне мовлення, готельний бізнес, гарний гостинний менеджер.*

